

VOORBEREIDEN, BESPREKEN EN INSPECTEREN VAN DE WERKZAAMHEDEN

- 1 Regelgeving en veiligheidsregels
- 2 Veilig werken, overleg en inspecties
- 3 Preventie

UITVOEREN VAN DE WERKZAAMHEDEN

- 4 Werkplek
- 5 Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)
- 6 Arbeidsmiddelen
- 7 Specifieke werkzaamheden en omstandigheden

BEHEERSEN VAN SPECIFIEKE GEVAREN

- 8 Gevaarlijke stoffen
- 9 Elektriciteit en straling
- 10 Brand en explosie

BEHEERSEN VAN INCIDENTEN EN NOODSITUATIES

- 11 Ongevallen
- 12 Noodsituaties

(PROEF)EXAMEN

ANTWOORDEN

VEILIGHEID VOOR OPERATIONEEL LEIDINGGEVENDEN (VOL-VCA INCL. VIL-VCU)

VOORWOORD

Deze uitgave is bedoeld voor gebruik bij de-opleiding Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden (VOL-VCA) en Veiligheid voor Intercedenten en Leidinggevenden (VIL-VCU) en is geheel conform de laatste eind- en toetstermen.

De grijze blokken bevatten vereiste voorkennis. Deze wordt niet letterlijk getoetst, maar is wél nodig om de examenvragen goed te begrijpen. Voorbeeld: Begrippen als vlampunt en explosiegrenzen worden zelf niet gevraagd in het examen, maar de termen kunnen wel voorkomen in vragen over brand en explosie.

Voor de extra lesstof en vragen van Veiligheid voor Intercedenten en Leidinggevenden (VIL-VCU) staat een rode streep.

Achter elk hoofdstuk zijn enkele oefenvragen te vinden. Aan het einde van deze uitgave is een (Proef)examen te vinden met vragen in de diverse vormen, zoals deze ook bij het officiële examen worden gehanteerd.

Wij nemen inclusiviteit serieus. Voor de leesbaarheid zijn niet alle woorden gebruikt waarmee je je zou kunnen identificeren. Waar je 'hij' leest, kun je ook 'zij' of 'hen' lezen of wat in jouw situatie past.

VOORBEREIDEN, BESPREKEN EN INSPECTEREN
VAN DE WERKZAAMHEDEN

1 REGELGEVING EN VEILIGHEIDSREGELS

- 1.1 Nationale veiligheids-en gezondheidswetgeving
- 1.2 Taken, rechten en plichten van werkgever, werknemers en operationeel leidinggevenden
- 1.3 Veiligheidscertificaten
- 1.4 Veiligheidsregels

1.1 NATIONALE VEILIGHEIDS- EN GEZONDHEIDSWETGEVING

V&G-wetgeving

ARBO is de verkorte term voor Arbeidsomstandigheden. De Arbowet is een onderdeel van de nationale veiligheids- en gezondheidswetgeving (V&G).

Het doel van de V&G-wetgeving is:

- Zorgen voor zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden
- Verbeteren van veiligheid en gezondheid van de werknemers op het werk
- Beschermen van werknemers bij het uitvoeren van werkzaamheden

De veiligheids- en gezondheidswetgeving omvat de rechten en plichten van werkgever én werknemer. De wet beschrijft ook de arbeidsomstandigheden waaronder moet worden gewerkt. De V&G-wetgeving is van toepassing op alle plaatsen waar arbeid wordt verricht. Uitzendkrachten, stagiairs, vrijwilligers en anderen die onder toezicht arbeid uitvoeren worden in dit kader ook tot de werknemers gerekend. De V&G-wetgeving heeft betrekking op de veiligheid, de gezondheid en het welzijn.

Toezicht op de naleving van de V&G-wetgeving

De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft de volgende bevoegdheden:

- Het toezicht houden op de naleving van de V&G-wetgeving.
- Een onderzoek instellen naar aanleiding van een ongeval.
- Het vragen naar een geldige legitimatie van de werknemers.
- Eisen stellen aan de wijze waarop de V&G-wetgeving moet worden nageleefd.
- Het werk stilleggen als er ernstig gevaar voor personen dreigt.
- Een proces-verbaal opmaken naar aanleiding van een overtreding.
- Een waarschuwing geven wanneer afwijkingen van de regelgeving geconstateerd worden.

Algemene verantwoordelijkheden van de werkgever

De uitgangspunten van de V&G-wetgeving zijn:

- De werkgever zorgt voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers voor wat betreft alle aspecten die aan het uitvoeren van werkzaamheden verbonden zijn en voert daartoe een beleid.
- De te leveren arbeid mag geen nadelige invloed hebben op de veiligheid en de gezondheid van de werknemers.
- Gevaren moeten worden opgespoord en risico's moeten worden beheerst.
- De werkgever kan zich laten ondersteunen door deskundige personen of diensten.
- De werkgever zorgt voor de noodzakelijke voorlichting en opleiding van de werknemers.
- De werkgever overlegt en werkt samen met de werknemers(vertegenwoordiging).

Grondbeginselen van de V&G-wetgeving inzake uitzendwerk

In het kader van de V&G-wetgeving moeten uitzendkrachten dezelfde bescherming genieten als de werknemers van het inlenende bedrijf. Het inlenende bedrijf is daar verantwoordelijk voor.

Zorg voor andere personen dan werknemers

Een werkgever is verplicht doeltreffende maatregelen te nemen om risico's zoveel mogelijk te vermijden, ook voor werknemers van andere werkgevers die zich op de werkplek bevinden. Deze maatregelen moet hij tevens nemen voor leveranciers, bezoekers, overige aanwezigen en omwonenden.

Wanneer er meerdere werkgevers op één locatie actief zijn, dan moeten zij samenwerken en coördineren bij de uitvoering van V&G-maatregelen voor de werknemers. De verantwoordelijkheid voor de naleving van de V&G-wetgeving ligt bij de werkgever die aanwijzingen geeft, toezicht houdt en middelen verstrekt.

De Nederlandse Arbeidsinspectie kan een boeterapport opstellen wanneer een werkgever of werknemer een overtreding van de V&G-wetgeving begaat, waar een sanctie op staat.

Nederlandse Arbeidsinspectie
*Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid*

Preventie, bescherming en gezondheidstoezicht

De werkgever wordt bijgestaan op het gebied van preventie en bescherming, door één of meer deskundige werknemers (preventiemedewerkers) hiervoor aan te stellen. Wanneer de nodige deskundigheid binnen het bedrijf ontbreekt, kan aanvullend beroep gedaan worden op externe bijstand.

Deskundige personen of diensten op het gebied van preventie en keuring staan werkgever en werknemers bij in de toepassing van de V&G-wetgeving.

Deskundige personen of diensten

De persoon of dienst die bijstand verleent op het gebied van preventie:

- werkt mee aan de risico-inventarisatie en -evaluatie.
- werkt mee aan ongevallen- en incidentenonderzoek.
- adviseert en werkt samen met de werknemers(vertegenwoordiging).
- voert arbeidsgeneeskundige onderzoeken uit.
- begeleidt werknemers die door ziekte niet kunnen werken.

Het begrip welzijn

De werkgever moet voor het welzijn van de werknemer zorgdragen. Hij past de inrichting van de werkplek aan de werknemer aan en zorgt ervoor dat de werknemer geen eentonig werk verricht. Hij houdt rekening met de persoonlijke factoren van de werknemer (de leeftijd, het geslacht, de kennis van de voertaal en het vakmanschap).

Gezondheidstoezicht

Het gezondheidstoezicht stelt maatregelen voor om gezondheidsschade tijdens het werk te voorkomen en om beroepsziekten te voorkomen en tijdig op te sporen. Daarnaast is het bedoeld om na te gaan of een werknemer medisch geschikt is voor een taak.

Een preventief medisch onderzoek (PMO) is een onderzoek ter voorkoming en beperking van risico's voor de gezondheid. Werknemers mogen zich periodiek laten onderzoeken om gezondheidsrisico's te voorkomen en beperken.

Grondbeginselen van de milieuwetgeving

De doelstellingen van de milieuwetgeving zijn:

- Het beschermen van mens en omgeving tegen schadelijke effecten van activiteiten.
- Het beperken van uitstoot en afvalstromen.
- Het zorgdragen voor een doelmatige en correcte verwijdering van afvalstoffen.

Om deze doelen te bereiken moeten productieprocessen worden aangepast en zuinig en efficiënt omgesprongen worden met energie en natuurlijke hulpbronnen.

Grondbeginselen van de arbeidstijdenwetgeving

In de arbeidstijdenwet is afgebakend hoe lang werknemers per dag en per week mogen werken en wanneer zij recht hebben op pauze of rusttijd. Veiligheid en gezondheid komen zo niet in het geding. De werknemer moet het werk ook kunnen combineren met eventuele zorgtaken en het gezin.

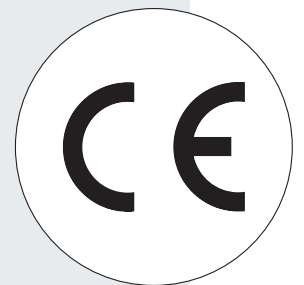
Naleving van de arbeidstijdenwetgeving hangt samen met het veiligheids- en gezondheidsbeleid en houdt rekening met de persoonlijke situatie van de werknemer.

CE-markering

De CE-markering (CE = Conformité Européenne) is een "merkteken" dat aangeeft dat het product (arbeidsmiddel of PBM) op het gebied van veiligheid voldoet aan de betreffende Europese Richtlijn.

De CE-markering moet door de fabrikant of importeur worden aangebracht. Dat mag alleen op basis van een technisch dossier en een verklaring van overeenstemming, waarin de fabrikant of invoerder bevestigt dat zijn product voldoet aan de veiligheidseisen uit de Richtlijn. Alleen CE-gemarkeerde arbeidsmiddelen mogen op de markt worden gebracht.

Als er een CE-markering op een arbeidsmiddel of PBM staat, betekent dit dat je ervan uit mag gaan dat het product op het gebied van veiligheid voldoet aan de Europese Richtlijn. Hierboven zie je hoe het CE-logo eruit ziet.

1.2 TAKEN, RECHTEN EN PLICHTEN VAN WERKGEVER, WERKNEMERS EN OPERATIONEEL LEIDINGGEVENDEN

Algemene verplichtingen en rechten van de werknemer

De algemene verplichtingen van de werknemer zijn:

- Het zorgdragen voor zijn eigen veiligheid en gezondheid en die van andere betrokken personen.
- De persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) op de juiste wijze gebruiken en onderhouden.
- Gevaarlijke stoffen, machines, toestellen, gereedschappen, vervoersmiddelen en andere middelen op de juiste wijze gebruiken.
- Incidenten aan de leidinggevende melden.
- Ernstig of onmiddellijk gevaar voor de veiligheid en de gezondheid direct aan de leidinggevende melden.
- Samenwerken met de werkgever en de preventiedienst om V&G op het werk te bevorderen.
- Op een positieve wijze bijdragen aan het preventiebeleid.
- Zich onthouden van iedere vorm van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk.
- Voorlichting, opleidingen en instructies volgen.
- Aangebrachte beveiligingen op de juiste wijze gebruiken en ze niet verwijderen of veranderen.

De algemene rechten in het kader van de V&G-wetgeving zijn: recht op informatie en opleiding, op een veilige en gezonde werkomgeving en op werkonderbreking.

De Arbowet bepaalt dat een werknemer de bevoegdheid krijgt het werk te onderbreken, wanneer er naar zijn redelijk oordeel dreigend en ernstig gevaar bestaat voor personen.

Bij een dreigend, ernstig of onmiddellijk gevaar moet de werknemer de situatie meteen aan de leidinggevende melden, het werk stoppen en/of zichzelf in veiligheid brengen. Om in de toekomst de gevolgen van een dergelijk gevaar te voorkomen moet de werknemer passende maatregelen nemen. Hierbij moet rekening gehouden worden met zijn technische kennis en de beschikbare middelen.

Algemene verplichtingen van de werkgever

De algemene verplichtingen van de werkgever zijn:

- Bevorderen van veiligheid, gezondheid en welzijn van de werknemers door het voeren van een preventiebeleid, geïntegreerd in het bedrijfsbeleid.
- Een globaal preventieplan en V&G-jaarplan opstellen en uitvoeren.
- Een (schriftelijke) risicoanalyse uitvoeren.
- Raadplegen van deskundigen (interne en externe preventiedienst).
- (VGM-)overleg plegen met werknemers.
- Werknemers van doelmatige beschermingsmiddelen voorzien en erop toezien dat ze worden gebruikt.
- Zich onthouden van iedere daad van geweld, pesterijen of van ongewenst seksueel gedrag op het werk.
- Ernstige arbeidsongevallen onderzoeken en melden aan de Nederlandse arbeidsinspectie (NL)/Toezicht welzijn op werk (B).
- Doeltreffende maatregelen nemen voor hulpverlening en evacuatie.
- Zorgen voor een gepast onthaal, voorlichting, opleiding en instructies.
- Toezicht houden op het naleven van de instructies.
- Maatregelen nemen voor de veiligheid en de gezondheid van derden op de arbeidsplaats.

Taken en verplichtingen van operationeel leidinggevendenden

De operationeel leidinggevende heeft in het kader van de Veiligheid, de Gezondheid en het Milieu (VGM) de volgende taken:

- Het formuleren van voorstellen en adviezen aan de werkgever.
- Het onderzoeken van ongevallen en incidenten en het voorstellen van maatregelen daartegen.
- Het uitoefenen van controle op arbeidsmiddelen en PBM's.
- Het inwinnen van advies van preventiediensten.
- Het verifiëren of werknemers over de vereiste bekwaamheid en informatie beschikken.
- Het waken over de naleving van de instructies.
- Het zich ervan vergewissen dat werknemers de informatie begrijpen en in de praktijk brengen.
- De ontvangst van de nieuwe werknemer organiseren en een ervaren collega aanwijzen voor de begeleiding.
- Het meewerken aan risicobeheersing (RI&E en TRA).
- Het uitvoeren van veiligheidsinspecties.
- Het organiseren van VGM-bijeenkomsten (toolboxmeetings).

De operationeel leidinggevende is verplicht de werknemer, ook wanneer deze tijdelijk in dienst is, voor te lichten en de nodige opleidingen te laten volgen:

- Voor aanvang van de werkzaamheden.
- Bij overplaatsing of verandering van functie of werkplaats.
- Bij invoering van of bij een nieuw of verandering aan een arbeidsmiddel.
- Bij invoering van nieuwe werkprocedures.
- Bij invoering van nieuwe technologie.

Goede voorlichting en opleiding is:

- Afgestemd op de aard, capaciteit en ervaring van de werknemer
- Afgestemd op de specifieke werkzaamheden van de werknemer
- Begrijpelijk
- Praktisch
- Niet alleen schriftelijk

Het is belangrijk na te gaan of de werknemer de inhoud van de voorlichting heeft begrepen.

De voorlichting en opleiding moeten verplicht informatie bevatten over de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in het algemeen, de gevaren op de werkplek, de getroffen maatregelen en de voorschriften en regels die gelden in het bedrijf.

De operationeel leidinggevende kan de motivatie van de medewerkers verbeteren door:

- Inzicht te verwerven in de persoonlijkheid en capaciteiten van de medewerkers.
- Geen opdrachten te geven die onder of boven hun capaciteiten liggen.
- Rekening te houden met de meningen, voorstellen, wensen en adviezen van de medewerkers.

- De medewerkers te laten weten hoe je over hen en over hun prestaties op het gebied van VGM denkt.
- De medewerkers zo objectief mogelijk te beoordelen.
- De medewerkers bij corrigerend optreden niet in hun waarde als mens en vakman aan te tasten.
- Een gezonde dosis zelfkritiek te hebben.
- Goed naar de anderen te luisteren.
- De medewerkers niet alleen te vertellen hoe zij iets moeten doen maar ook waarom dat zo moet.
- Het goede voorbeeld te geven.

Taakverdeling en verantwoordelijkheden van de inlener en de uitzendorganisatie

De inlener is de materiële werkgever (onder diens gezag werkt de uitzendkracht) en als eerste verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van de uitzendkracht.

Het uitzendbureau is de formele werkgever (hierbij is de uitzendkracht feitelijk in dienst) en moet de door de inlener verstrekte informatie over de werkplek en de functie-eisen aan de uitzendkracht doorgeven (de zogenaamde doorgeleidingsplicht).

Taken, rechten, plichten en bevoegdheden

Uitzendbureaus met een VCU-certificaat hebben een aantoonbaar systeem voor het in kaart brengen van de V&G-risico's en beheersmaatregelen van de uitzendfuncties.

Ze zijn strikt in de te volgen procedure bij de aanvraag van uitzendkrachten en leggen de afspraken over V&G-aspecten vast, zoals over instructie, informatie, PBM's, opleiding en ervaring.

Ze vragen de benodigde V&G-documenten op en kunnen die juist interpreteren (bijvoorbeeld de resultaten van een risico-analyse, V&G-regels en -voorschriften en de vakbekwaamheid). Deze werkwijze maakt een zorgvuldige selectie van uitzendkrachten mogelijk.

Het uitzendbureau informeert de uitzendkracht(en) over de V&G-aspecten bij en de gemaakte afspraken met de inlener (doorgeleiding).

Bij een ernstig ongeval moet het uitzendbureau deze doorgeleiding kunnen aantonen.

Het dossier van de uitzendkracht moet het volgende bevatten:

- De persoons- en sociale gegevens, de werkvergunningen
- Een kopie van een identificatiedocument
- Een kopie van certificaten van relevante vakopleidingen, vervolgopleidingen en opleidingen voor risicovolle taken
- Informatie over de werkervaring
- Kopieën of bewijzen van vereiste geldige certificaten, attesten of diploma's
- Evaluatie's, notities met betrekking tot de uitzending, incidenten en dergelijke
- Informatie over functiegerichte beperkingen
- Informatie over de taalvaardigheid
- De bewijsstukken van medische geschiktheid (voor zover van toepassing)
- Een kopie van het rijbewijs (voor zover van toepassing)

Bij de aanvraag van een uitzendkracht door de inlener moeten de volgende zaken worden vastgelegd:

- De functienaam
- De plaats, afdeling en werkomgeving
- De uit te voeren werkzaamheden en taken

- De risicovolle taken en de beheersmaatregelen van de taak en de werkplek
- De vereiste medische geschiktheid
- De aanwezige risico's (gevaarlijke stoffen, machines, situaties of processen)
- Welke PBM's toegepast worden om deze risico's te beheersen
- Wie de PBM's bezorgt en de gebruiksinstructie daarvoor geeft (de uitzendorganisatie of de inlener)
- Het (vak)opleidingsniveau
- De ervaring
- De taalvaardigheid
- Het in het bezit zijn van een geldig diploma Basisveiligheid B-VCA, tenzij in de aanvraag door de inlener is vermeld en gemotiveerd dat dit niet verplicht is)
- De eisen in verband met risicovolle taken
- Andere relevante opleidingen

Aandachtspunten voor het uitzendbureau bij de selectie zijn:

- Er wordt een selectieprocedure gestart van uitzendkrachten die aan de bij de aanvraag gestelde eisen voldoen.
- Afwijkingen of uitzonderingen ten opzichte van de gestelde eisen in de aanvraag moeten aan de inlener worden voorgelegd vóór de definitieve selectie.
- De bijkomende voorzorgsmaatregelen of afspraken moeten op de selectie- of aanvraagdocumenten worden vastgelegd.
- Wanneer de inlener akkoord gaat met de afwijkende selectie, dan wordt hiervan een notitie gemaakt door de uitzendorganisatie (vermeld datum, naam en functie).

De uitzendkracht moet weten:

- Wat de uitzending inhoudt, welke risico's en beheersmaatregelen samenhangen met de te vervullen functie.

- Welke sector- of branchespecifieke V&G-regels en -voorschriften er gelden.
- Welke PBM's bij de inlener zijn voorgeschreven en hoe ze op een juiste manier gebruikt moeten worden.
- Dat hij, indien nodig, medisch moet worden onderzocht.
- Wat de meldprocedure is bij ongevallen met verzuim tot gevolg.

Het uitzendbureau moet controleren of de gemaakte afspraken met de inlener worden nagekomen.

De uitzendkracht moet worden opgevangen in het bedrijf en kennismaken met de chef. Hij moet weten bij wie hij zich moet melden voor de instructies over zijn werkplek en taak. De inlener moet de voorgeschreven PBM's verstrekken, die de uitzendkracht moet dragen.

De taak die de uitzendkracht uitvoert, de werklocatie en de omstandigheden moeten worden gecontroleerd. Ook moet er controle zijn op de bevoegdheid en medische geschiktheid van de uitzendkracht voor het uitvoeren van risicovolle taken.

Bij de evaluatie van de uitzendarbeid van de uitzendkracht met de inlener komen de volgende aspecten aan bod:

- De vakbekwaamheid, de theoretische kennis, de zelfstandigheid en het veilig uitvoeren van taken
- De motivatie, de houding, de communicatie en het begrijpen van instructies (taalvaardigheid)
- Het opvolgen van VGM-regels en -voorschriften, het zich houden aan werkvergunningen en het nakomen van afspraken

- Het correct omgaan met arbeidsmiddelen, de zorg voor de arbeidsmiddelen en het opruimen
- Het correct gebruik van PBM's en de zorg voor de PBM's
- Het stellen van vragen bij onduidelijkheid, het melden van afwijkingen en het melden van onveilige situaties
- De communicatie en contacten met de uitzendorganisatie

Bij de evaluatie van de uitzendarbeid met de uitzendkracht worden de volgende aspecten besproken:

- De introductie en de ontvangen instructies qua VGM-regels en -voorschriften
- De al dan niet verstrekte PBM's en werkkleding
- De communicatie met de contactpersoon en/of de direct leidinggevende
- De werksituatie en werkomstandigheden in het licht van veiligheid en gezondheid
- De voorzieningen, zoals kleedruimte, sanitair en kantine
- De aandacht en het toezicht op veilige werkomstandigheden
- De betrokkenheid bij VGM-instructies en VGM-bijeenkomsten (toolboxmeetings en de instructies bij het starten van het werk)

Het uitzendbureau draagt zorg voor een goede procedure voor melding en registratie van ongevallen met verzuim tot gevolg. Met de uitzendkracht wordt deze procedure gecommuniceerd. Het ongevallenformulier wordt correct en volledig ingevuld. Alle ongevallen worden geregistreerd. Jaarlijks worden de ongevallenstatistieken opgevolgd (Injury Frequency).

Met de inlener wordt overlegd voor welke functies of specifieke werklocaties bij inleners een medisch onderzoek vereist is. Er wordt afgesproken wie het regelt en wie het uitvoert (daartoe bevoegde personen of erkende medische diensten voor de bedrijfsgezondheidszorg).

De uitzendkrachten worden geïnformeerd over de vereiste medische geschiktheid en de uit te voeren medische onderzoeken en (her)keuringen. Het uitzendbureau gaat de medische geschiktheid na en houdt deze bij. De medische onderzoeken die de inlener zelf laat uitvoeren worden eveneens nagegaan en

er wordt zonodig medewerking aan verleend. Medisch onderzoek mag niet worden misbruikt om daarmee de meest gezonde kandidaat voor een functie te selecteren!

Van de oorspronkelijke taken voor de uitzendkracht kan alleen worden afgeweken als het uitzendbureau en de uitzendkracht vooraf worden geïnformeerd, de specifieke bijkomende preventiemaatregelen zijn omschreven en is afgesproken wie de uitzendkracht informeert, instrueert en van PBM's voorziet.

1.3 VEILIGHEIDSCERTIFICATEN

VCA staat voor VGM Checklist Aannemers. VGM is de afkorting van Veiligheid, Gezondheid en Milieu. Een checklist is een doorlichtings- en screeningssysteem in de vorm van een vragenlijst. Met aannemers worden de bedrijven bedoeld die voor en bij anderen (opdrachtgevers) werkzaamheden verrichten.

Certificatie conform VCA draagt bij aan de beheersing van de activiteiten op de werkvloer inzake VGM met als doel incidenten te voorkomen. VCA-certificatie is bedoeld voor bedrijven die werkzaamheden in risicovolle omgevingen verrichten (zoals in fabrieken, installaties en de bouw) of voor bedrijven die hun medewerkers risicovolle werkzaamheden laten verrichten.

Het VCA-certificaat is een keurmerk om aan te tonen dat een bedrijf conform de VCA-regels aan VGM-beheersing doet.

Er zijn verschillende niveaus van VCA-certificatie:

- VCA* (één ster), gericht op de directe VGM-zorg bij de activiteiten op de werkvloer;
- VCA** (twee sterren), waarbij naast de elementen van VCA* ook de veiligheidsstructuren en -systemen binnen het bedrijf van de aannemer worden beoordeeld;
- VCA Petrochemie, waar in aanvulling op VCA** bijkomende eisen worden gesteld aan bedrijven die complexe risicovolle werkzaamheden in de petrochemie / petrochemische industrie uitvoeren.

Een uitzendorganisatie, die het proces van ter beschikkingstelling van uitzendkrachten met betrekking tot veiligheid en gezondheid op het werk beheerst, kan een VCU-certificatie aanvragen. VCU staat voor Veiligheid en gezondheid Checklist Uitzendorganisaties.

De opdrachtgever voldoet aan de doelstelling van de VCO-certificatie (Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Opdrachtgevers) wanneer hij zorgt voor de juiste voorwaarden en omstandigheden voor het uitvoeren van risicovol werk op zijn terrein. Aannemers moeten VCA-gecertificeerd zijn en uitzendbureau's VCU-gecertificeerd.

Het behalen van het diploma Basisveiligheid (B-VCA), Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden (VOL-VCA), Veiligheid voor Intercedenten en Leidinggevenden (VIL-VCU), alsmede certificering voor een opleiding uit de SSVV Opleidingen Gids (SOG) wordt geregistreerd in het Centraal Diploma Register (CDR).

Het CDR wordt ook gebruikt voor de verificatie van een naam van een gecertificeerde of gediplomeerde en diploma of certificaat(nummer).

Bij een aantal activiteiten en functies in de petrochemie is het voor de operationele werknemers verplicht een examen te hebben afgelegd bij een erkend examencentrum.

De opleidingen hiervoor staan in de SSVV Opleidingengids. Voorbeelden zijn werken met een vorkheftruck, met een verreiker, met een hoogwerker, met onafhankelijke ademhalingsbescherming, aan flensverbindingen, met fittingen, als buitenwacht, verplaatsen en begeleiden van lasten en gasmeten (explosiegevaarlijke en toxische stoffen en zuurstof).

Operationele medewerkers moeten een VCA diploma Basisveiligheid (B-VCA) hebben, operationeel leidinggevenden Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden (VOL-VCA). Voor het uitvoeren van risicovolle taken moet je in het bezit zijn van het certificaat van de betreffende opleiding uit de SSVV Opleidingengids.

Ook uitzendkrachten die uitgezonden worden naar inleners met een VCA-certificaat moeten het Basisveiligheid (B-VCA)-diploma hebben, of, wanneer zij als operationeel leidinggevende worden uitgezonden het Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden (VOL-VCA)-diploma. De intercedenten en leidinggevenden in de VCU-gecertificeerde uitzendorganisaties moeten het diploma Veiligheid voor Intercedenten en Leidinggevenden VCU (VIL-VCU) hebben behaald.

1.4 VEILIGHEIDSREGELS

Veilig werken

Veilig werken betekent dat er bewust wordt omgaan met risico's en alleen aanvaardbare risico's worden genomen. Dit vraagt om duidelijke afspraken, verantwoordelijkheden en zorgvuldige uitvoering.

Definitie: Veilig werken is het bewust nemen van aanvaardbare risico's.

Doel van afspraken over veilige werkuitleiding
Het maken van afspraken rondom veilig werken heeft meerdere doelen:

- De eindverantwoordelijke op de locatie weet welke werkzaamheden plaatsvinden en accepteert de restryko's die daarbij horen.
- Er is bewust toestemming gegeven om met de werkzaamheden te starten.
- Alle aanwezigen op de locatie voeren uitsluitend de afgesproken handelingen uit, zodat hun werk geen gevaar oplevert voor henzelf of anderen.
- Garanderen dat een locatie, gebouw, installatie, werkplek of een gedeelte daarvan veilig kan worden overgedragen aan een aannemer/operationele medewerker (vice versa)
- Alle betrokkenen zijn zich bewust van de restryko's en vinden deze aanvaardbaar.

Afspraken over veilig werken zorgen voor structuur en duidelijkheid. Ze dienen om:

- Te overleggen met iedereen die bij het werk betrokken is.
- Bindende afspraken te maken met alle betrokkenen.
- De voorwaarden vast te leggen waaronder gewerkt moet worden.
- Toestemming te verlenen om de werkzaamheden daadwerkelijk te starten.

De inhoud van de afspraken gaan over:

- Overzicht of lijst van uit te voeren veiligheidsrelevante werkzaamheden
- Locatie van de werkzaamheden
- Te nemen veiligheidsmaatregelen, waaronder PBM's
- Maatregelen om de werkomgeving na de werkzaamheden veilig achter te laten
- Datum en tijdsduur van de werkzaamheden
- Geldigheidsduur van de afspraken
- Plichten/verantwoordelijkheden betrokkenen
- Indien noodzakelijk: Verwijzing naar instructies of naslagwerken
- Namen en functie van betrokkenen
- Contactgegevens voor meldingen

Taken en verantwoordelijkheden

Bij veilig werken hebben zowel leidinggevend en als operationele medewerkers een duidelijke rol:

Leidinggevend:

- Geven leiding aan de operationele medewerkers.
- Geven uitleg aan de operationele medewerkers.
- Zien erop toe dat de werkzaamheden volgens de afspraken verlopen.

Operationele medewerkers:

- Laten zich informeren over de inhoud van de afspraken.
- Houden zich aan de voorwaarden voor de werkzaamheden, zoals afgesproken.
- Houden zich aan de maatregelen die zijn afgesproken.

Praktische voorbeelden

De manier waarop afspraken over veilig werken worden vastgelegd, verschilt per branche.

- In de petrochemie gebeurt dit meestal via een werkvergunning.
- In de schoonmaakbranche worden afspraken vastgelegd op werkbrieftjes.
- In de bouw gebeurt dit vaak via overleg met de uitvoerder (NL), meester (B) of projectleider, die verantwoordelijk is voor veiligheid en gezondheid op de werkplek.

Algemene veiligheidsregels

Algemene veiligheidsregels zijn bedoeld voor de gehele organisatie. Daarnaast zijn ze ook bedoeld voor de uitzendkrachten, andere personen op de locatie en het personeel van (onder)aannemers en zelfstandigen.

Algemene veiligheidsregels moeten schriftelijk vastgelegd zijn en aan iedereen die voor het eerst de locatie betreedt uitgelegd worden. De regels moeten eenduidig en helder zijn. De veiligheidsregels moeten ook door anderstaligen begrepen kunnen worden.

Algemene veiligheidsregels hebben betrekking op:

- Het aan- en afmelden
- De verkeersregels op het terrein
- Hoe te handelen bij incidenten
- Het scheiden van afval
- Het melden van ongevallen, brand en incidenten

Specifieke veiligheidsregels

Specifieke veiligheidsregels zijn bedoeld voor situaties waarbij sprake is van taken, functies of werkzaamheden met een verhoogd risico.

Specifieke veiligheidsregels hebben betrekking op:

- Betreden van besloten ruimten
- Werken op hoogte
- Warm of heet werk
- Werken in een explosiegevaarlijke omgeving
- Graafwerkzaamheden
- Gebruik van specifieke gereedschappen, apparatuur en werktuigen;
- Gebruik van de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's);
- Afscherming
- Ventilatie
- Signalering
- Markering

Specifieke veiligheidsregels moeten voor de betreffende en/of de betrokken werknemer schriftelijk beschikbaar en toegelicht zijn. De regels moeten eenduidig en helder zijn. Er moet worden getoetst of hij de regels begrepen heeft. De veiligheidsregels moeten ook door anderstaligen begrepen kunnen worden.

Als er door meer dan één persoon tegelijkertijd werk moet worden verricht, dan moet er goed overleg plaatsvinden. De voorwaarden waaronder gewerkt gaat worden moeten vastgelegd zijn in een werkvergunning.

Het doel van een werkvergunning is zeker stellen dat er overleg plaatsvindt en dat er formele toestemming gegeven wordt voor de werkzaamheden op het terrein en aan de installaties.

Voor werkzaamheden waar specifieke risico's aan verbonden zijn is een aanvullende werkvergunning vereist. De werknemer heeft voor deze werkzaamheden een specifieke opleiding of toelichting nodig.

 Den Haag

VOORBEELD Werkvergunning haven Scheveningen

Dient ingevuld te worden door de (ship)safety officer en de machinist van de wacht.
Should be completed by the (ship) safety officer and engineer on duty.

**A Heetwerkvergunning in de haven Scheveningen/
Hot work permit in port Scheveningen**

Vergunningnummer/ Permit number

Schip/Ship

Project/Reis nummer/Project/trip number

Datum/Date

Tijd/Time: Start

Stop

Haven/Port

Aard van de vergunning/ Kind of permit ☒ Heetwerk/ Hot work ☒ Koudwerk/ Cold work

B Werkzaamheden/ Work activities

Locatie aan boord/Location on board

Omschrijving werkzaamheden/
Description of works

Indien van toepassing: